

N:o 243.

Af herr **C. J. Ödman** m. fl. i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande af en särskild för fiskare afsedd försäkring mot skada till följd af olycksfall.

I kungl. propositionen n:o 47 angående anordnande af en särskild för fiskare afsedd försäkring mot skada till följd af olycksfall är förslaget, att ersättning »ej i något fall skulle utgå för skada, som den skadade uppsåtligen eller genom grof vårdslöshet sjelf ådragit sig». Med den erfarenhet om fiskareyrkets utöfning, som vi hafva, kunna vi icke finna annat än att synnerligen allvarsamma betänkligheter mot den del af den föreslagna bestämmelsen, som handlar om grof vårdslöshet, måste uppställas.

Fiskarens lifsfarliga yrke kan icke under alla förhållanden utöfvas med öfverlagd och reflekterande försiktighet. Under utöfningen af sin näring utsättes alltför ofta fiskaren, med mången gång mindre väl utrustade båtar och under väderleksförhållanden, hvarom man i allmänhet saknar ingående erfarenhet, för frestelsen, mången gång för nödvändigheten att genom en vågad manöver söka rädda fiskeredskap, hvarpå hans och familjens hela existens beror.

Fiskaren ställes icke sällan i situationer, där han nödgas till lika halsbrytande handlingar för räddande af sin hufvudsakligaste egendom, fiskeredskapen, eller sitt eget lif, som för bergande af andra människor ur sjönöd. När därför i propositionen förutsättes, att ersättning skall utgå för olycksfall, som föranledts af försök till räddning af andra ur sjönöd, synes det oss, att rättvisa och billig omtanke om fiskaren och hans hårda lott fordrade, att ersättning bör utgå för *alla* olycksfall, som föranledts af yrkets utöfning, med undantag endast af sådana, som bevisligen vållats af eget uppsåt.

Det finnes, enligt vår mening, ingen praktisk möjlighet för vare sig allmän åklagare, domare eller riksförsäkringsanstaltens tjänstemän att bedöma och afgöra, om fiskaren i det ena eller andra fallet under yrkesutöfningen gjort sig skyldig till en oförsiktig handling eller till grof vårdslöshet. Enligt hvad i propositionen är anfördt å sidan 8, upptages ej heller bestämmelsen om grof vårdslöshet i det förslag, som den 15 november 1904 afgafs af den för sjömäns och vissa grupper af fiskare pensionering tillsatta kommittén. I propositionen är tydligt uttaladt: »Grof vårdslöshet uteslöt således ej rätten till ersättning».

Till jämförelse härmed må nämnas, att bestämmelsen i propositionen om grof vårdslöshet icke förekommer i nedannämnda utländska lagar om olycksfallsförsäkring af arbetare.

I den norska lagen af den 11 juli 1894 § 10 heter det: »Har den skadade själf med uppsåt framkallat olyckan, kan intet som helst ersättningskraf efter denna lag göras gällande». Här talas sålunda alls icke om någon vårdslöshet, utan endast om uppsåt.

Artikeln 21 i belgiska lagen af den 18 april 1898 föreskrifver: De i denna lag bestämda skadeersättningarna bortfalla, när olycksfallet uppsåtligt föranledts af den skadade. Ej heller här talas om vårdslöshet, utan endast om uppsåt.

I 282 artikeln af den schweiziska lagen den 5 oktober 1899 sägs: Har den försäkrade ådragit sig skada eller död genom grof vårdslöshet och var han därvid tillräknelig, så kunna såväl sjukhjälpen som ock räntan äfvensom de efterlevandes ränta afkortas, likväl högst till halfva beloppet. Här talas sålunda visserligen om grof vårdslöshet, men i samband med tillräknelighet, och likväl underkännas icke anspråken under *alla* sådana förhållanden eller ovillkorligt; och därest de underkännas, blir det blott till halfva beloppet.

I 23 paragrafen af den för tyska riket gällande lagen af den 30 juni 1900 stipuleras: Har den skadade åsidosatt vissa föreskrifna försiktighetsåtgärder utan laglig eller annan giltig grund, så kan skadeersättning på viss tid helt eller delvis vägras, såframt han gjorts uppmärksam på denna risk och det ådagalägges, att försörjningsförmågan ogynnsamt påverkats genom hans eget förhållande.

Sålunda är ej heller här arbetarens vårdslöshet tillräcklig anledning för ett underkännande af hans ersättningsanspråk, utan först sedan det ådagalagts, att han åsidosatt åtgärder, om hvars följder för honom själf han erinrats.

I 28 paragrafen af nederländska lagen den 2 januari 1901 heter det: Försäkrad, hvilken uppsåtligt förorsakat ett olycksfall, äfvensom

hans efterlevande anhöriga ha inga anspråk på något skadestånd. Om olycksfallet kan tillskrivas, att den försäkrade varit drucken, så blifva utbetalningar och räntor till hälften nedsatta.

Liksom i föregående exempel är ej heller här en vårdslöshet ett ovillkorligt skäl för att fränkänna en genom olycksfall skadad arbetare all ersättning.

Då dessa bestämmelser gälla för utländska yrkesutöfvare i allmänhet, synes det oss såsom vore de alldeles särskildt tillämpliga på den svenska fiskarebefolkningen.

Man har ock skyldighet ihågkomma, hurusom tillämpningen af den af oss här ofvan anmärkta bestämmelsen ofta skulle komma att träffa oskyldiga, blottställda enkor, oförsörjda barn eller föräldrar och syskon.

Å sidan 15 i propositionen har riksförsäkringsanstalten till grund för sitt förslag uttalat: »Genom den senare utvidgningen erhåller fiskaren större trygghet och därigenom minskas anledningarna till tvister vid anspråk på ersättning.

En dylik utvidgning torde icke heller medföra någon afsevärd ökning af kostnaderna för försäkringen».

Därest denna grundsats är tillämplig i det af riksförsäkringsanstalten anförda afseendet, synes den oss vara det i ännu högre grad för vårt med denna motion åsyftade ändamål.

På grund af hvad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa om sådan ändring i berörda kungl. proposition, att bland villkoren om förverkandet af rätt till ersättning bestämmelsen: »eller genom grof vårdslöshet» utgår eller modifieras.

Stockholm i februari 1908.

Carl J. Ödman.

C. Wallentin.

C. T. Lind.

Joh. Larsson

från Presstorp.

Oscar N. Olsson.

Åxel E. Lindvall.

Gustaf B. Hellman.

Esbjörn Persson.